

<p>לבריאות והצלחת שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא וצאצאיהם חגית בת מרים ושמואל. פתחיה בן חנה ויאיר וילדיהם: דרור, הלל, אשר, ישי, רות. עודד בן מרים ושמואל. מעין רבקה בת אורלי ואפרים וילדיהם: ידדיה, רננה, שירה, אמונה, צורי. תמר בת מרים ושמואל. רועי בן שרה ומשה. ובתם: אמונה מרתה לרפואת חיים שמואל בן סימה לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה</p>
<p>לעילוי נשמת אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אלהו ושרה הורביץ</p>
<p>לעילוי נשמת הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ</p>

ראתה ואחר כך הוכר עוברת

נתבאר, שמעוברת, משעה שהוכר עוברת ונודע שהיא בהריון, אם ראתה דם אינה מטמאה למפרע אלא משעת הראייה בלבד.

ורבי ירמיה הסתפק מה דין אשה שראתה דם קודם שהוכר עוברת, ומיד לאחר הראייה הוכר העובר ונודע שהיא בהריון, האם מאחר שבשעת הראייה עדיין לא הוכר עוברת היא טמאה למפרע או מאחר שמיד אחרי כן הוכר עוברת אינה מטמאה למפרע.

ורבי זירא הכריע שהיא מטמאה למפרע, משם שהסיבה שמעוברת שהוכר עוברת אינה מטמאה למפרע, כי משעה שהוכר עוברת כבר ראשה ואבריה כבדים, והיא מסולקת דמים, ורק כשהיתה הראייה לאחר שכבר נעשית מסולקת דמים אין מחמירים לטמא אותה למפרע, אבל כל שבשעת הראייה לא היתה מסולקת דמים, חוששים שראתה לפני כן, והיא טמאה למפרע.

הגיע עת וסתה בימי עבודה ולא בדקה

יש אומרים שהלכה למשה מסיני היא, שאשה חייבת לבדוק את עצמה ביום ווסתה, [כלומר ביום בו היא רגילה לראות, אם פעם בשלושים יום או כל חודש בתאריך מסוים], וזאת משום שהאורח [=דם הנידות] בוודאי מגיע בזמן הווסת.

ומהטעם הזה, כל אשה שלא בדקה עצמה ביום ווסתה, מוחזקת כטמאה. והסתפק זקן אחד, מה הדין כשלא בדקה עצמה ביום הווסת כשהיא מעוברת, האם מאחר שחובת הבדיקה ביום הווסת היא מהתורה כל שלא בדקה עצמה היא בחזקת טמאה, או מאחר שבימי עבודה היא בחזקת מסולקת דמים, אם לא בדקה אין מחזיקים אותה כטמאה.

והשיב רבי יוחנן, שכל שהיא מסולקת דמים, גם אם הגיע יום ווסתה ולא בדקה, היא בחזקת טהורה.

שכן מבואר מדברי רבי מאיר בברייתא לענין אשה שנעשית מסולקת דמים מחמת חרדה.

חרדה מסולקת דמים

לדברי רבי מאיר, אשה שהיתה בהחבוא מפני מצור או שודדים, והגיע עת ווסתה ולא בדקה, מאחר שחרדה שהיא מצויה בה מסולקת דמים, היא טהורה, אף על פי שלא בדקה.

מניקה

נתבאר שגם אשה מניקה נחשבת מסולקת דמים, ולכן אם ראה דם, אינה מטמאה למפרע, אלא משעת הראייה בלבד.

ונחלקו חכמים מה הסיבה שמניקה נחשבת מסולקת דמים.

לדעת רבי מאיר, ההנקה גורמת לאשה להיות מסולקת דמים, כי כל זמן

שהיא מניקה הדם נעכר ונהפך לחלב.

ולכן, רק כשהיא מניקה בפועל היא מסולקת דמים, אבל אם מת בנה ופסקה מלהניק זמן קצר אחר הלידה, שוב אינה מסולקת דמים, ואם ראתה דם היא טמאה למפרע.

ומנגד אם היא מניקה את בנה גם יותר מעשרים וארבע חודשים שרוב הנשים רגילות להניק וממשיכה להניק גם כשבנה בן ארבע וחמש שנים כל אותו זמן היא נחשבת מסולקת דמים, ואם ראתה דם, היא טמאה משעת הראייה ולא מלמפרע.

ולדעת רבי יהודה ורבי שמעון, הלידה גורמת לאשה להיות מסולקת דמים, שצער הלידה גורם לה שאבריה מתפרקים ומסולקת את הדמים, ואינה חוזרת לאיתנה עד סוף עשרים וארבעה חודשים.

ולכן משך אותם עשרים וארבעה חודשים שלאחר הלידה, בין אם היא מניקה בפועל ובין אם לאו, היא מסולקת דמים, ואם ראתה דם היא טמאה משעת הראייה ולא למפרע.

ולאחר עשרים וארבעה חודשים, שכבר חזרה לאיתנה, שוב אינה מסולקת דמים, ואם ראתה דם היא טמאה למפרע, ואפילו אם היא ממשיכה להניק.

מי יתן טהור מטמא לא אָחָד

נאמר בספר איוב "מי יתן טהור מטמא לא אָחָד" (איוב יד, ז), והכוונה היא, וכי מי הוא זה שמוציא דבר טהור מדבר טמא אם לא הקב"ה שהוא יחידו של עולם.

ומכל מקום למדנו מהכתוב הזה שיש דבר טהור שיוצא מדבר טמא.

לדברי רבי מאיר – הכוונה לחלב של מניקה, שכן לדעתו דם נידה שהוא טמא, ונעכר ונעשה חלב שהוא טהור.

ולדברי החולקים על רבי מאיר, ואומרים שאין הדם נעכר ונעשה חלב, הכתוב הזה נאמר על דברים אחרים.

לדברי רבי אליעזר – כוונת הכתוב לשכבת זרע שכן שכבת זרע היא דבר טמא ואדם הנוצר ממנה הוא טהור.

ולדברי רבי אלעזר – כוונת הכתוב היא למי אפר פרה אדומה [הנקראים מי נידה, כשכאן נידה הוא לשון הזייה], שמזים אותם על אדם לטהרו מטומאות מת. וכלל בידינו שהמתעסקים במים אלה כגון מי שנוגע בהם ומי שנושא אותם, טמאים, ואילו מי שמזה את המים על הטמא וכן הטמא שהיזו עליו את המים הללו, טהורים הם.

וזהו שאמר שלמה המלך, "כִּלְזֶה נְסִיתִי בְּחֻמָּה אֶמְרָתִי אֶחְכְּמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמִּנְיִי" (קהלת ז, כג), כלומר, הייתי סבור שאוכל להבין טעם הדבר, למה מזה ומזים עליו טהור, ונוגע טמא, והיא רחוקה ממני, שאיני יודע טעם הדבר.

מזה ומזים עליו טהור נושא ונוגע טמאים

בעניין טהרת טמא מת ידי מי אפר פרה אדומה **נאמר**, "וְהִיָּתָה לָהֶם לְחֶסֶת עוֹלָם וּמִזָּה מִי הַנְּדָה יִכָּבֵס בְּגָדָיו וְהִנָּע בְּמֵי הַנְּדָה יִטְמָא עַד הָעֶרְב" (במדבר יט, כא), ומכאן ששני אלה, זה שמזה את מי הנדה על הטמא לטהרו, וכן זה שנוגע במי הנדה, טמאים הם.

ואמרו חכמים, **שהמזה האמור כאן הוא זה שנושא את מי הנדה**, כלומר מגביה אותם עם הכלי, **וטומאתו חמורה**, שהוא טמא ומטמא גם את בגדיו. ונקרא הנושא בכתוב בשם "מזה", ללמד שהנושא מטמא כמו שנתבאר, בתנאי שהוא נושא מי אפר פרה כשיעור מספיק כדי להזות ממנו וזה כשיש די מים לטבול בהם ראשי גבעולים ולהזות.

והנוגע במי הנדה בלא לשאת אותם, נטמא הוא ולא בגדיו.

ומי שמזה את המים על הטמא בלא לשאת אותם ובלא לגעת בהם, וכן זה שהיזו עליו את המים, שניהם טהורים.

זקנה שאינה טמאה למפרע

נתבאר, שזקנה נחשבת גם היא מסולקת דמים, ולפיכך אם ראתה דם טמאה רק משעת הראייה ולא למפרע.

וביאר שזקנה היא זו **שהתקיימו בה שני תנאים** אלה:

(א) שעברו עליה שלוש עונות שבהם היא רגילה לראות דם **ולא ראתה**. כגון אם רגילה לראות כל שלושים יום, ועברו עליה יום שלושים, ויום ששים, ויום תשעים, ולא ראתה. מעתה היא מסולקת דמים, ואם תראה עכשיו, היא תהא טמאה רק משעת הראייה. ומסקנת הגמרא שבכל אופן הדבר תלוי בשלוש עונות בינוניות שכל עונה שלושים יום.

(ב) שארע לה כן כשהיא סמוך לזקנתה, כלומר משהגיעה לשנים שבהן היא נחשבת זקנה. **לדברי רבי יהודה, כשחברותיה אומרות עליה שהיא זקנה. לדברי רבי שמעון, כשקוראים לה בפירוש אמא אמא**, שזה כינוי לזקנה, **ואינה מתביישת בכך. ויש אומרים** שאם אינה מתביישת עדיין אין זה אומר שהיא זקנה, **ורק אם לא אכפת לה כלל** [=אינה מקפדת], הדבר מלמד על כך שהיא נחשבת זקנה.

זקנה שחוזרת ומטמאה למפרע

נתבאר שזקנה מאחר שעברו עליה שלוש עונות ולא ראתה דם הרי היא מסולקת דמים ואם תראה מעתה אינה מטמאה למפרע אלא משעת הראייה בלבד.

ולפיכך **אם ראתה דם לאחר תשעים יום** [=שלוש עונות], היא טמאה רק משעת הראייה, ואם ראתה **שוב לאחר עוד תשעים יום**, היא טמאה שוב רק משעת הראייה.

אבל **אם תראה פעם שלישית לאחר תשעים יום**, שוב אין אומרים שהיא מסולקת דמים אלא **שיש לה וסת** [=קביעות] לראות פעם בתשעים יום, ואינה מסולקת דמים, **וראיה שלישית מטמאה אותה למפרע** [מעט לעת ומפקידה לפקידה].

ורק בראיה שלישית היא טמאה למפרע, אבל בשתי ראיות ראשונות אינה טמאה למפרע ואין לומר שהתגלה לבסוף שגם בראיות אלה לא היתה מסולקת דמים. והטעם לכך כי טמאה למפרע היא מדרבנן ולא החמירו בראיות אלה.

ואמנם, לדעת רבי דוסא, כל אשה שיש לה ווסת, דיה שעתה ואינה מטמאה למפרע, ואם כן, **זו מאחר שראתה כל פעם לאחר תשעים יום**,

בפעם השלישית **קבעה ווסת** לתשעים יום, ואם כן אף שאינה מסולקת דמים מכל מקום היא **לא מטמאה למפרע משום שיש לה ווסת**.

ולדעת רבי דוסא הדין הנ"ל אמור באופן שלא קבעה ווסת, כגון שראתה פעם ראשונה לאחר תשעים ואחד יום ושניה לאחר תשעים ושנים יום ושלישית לאחר תשעים ושלושה ימים שאין לה קביעות [=ווסת] וגם אינה מסולקת דמים, ולכן בראיה אחרונה מטמאה למפרע.

דעת רבי אליעזר במי שלא ראתה שלוש עונות

נתבאר שאשה שהגיע לימי זקנה, ועברו עליה שלוש עונות בלא ראיית דם, הרי זו מסולקת דמים, ומעתה אם תראה טמאה רק משעת הראייה.

ולדעת רבי אליעזר, **גם מי שלא הגיע לימי זקנה דינה כן וכל שעברו עליה שלוש עונות בלא ראיית דם**, היא מסולקת דמים, ומעתה אם תראה דם היא טמאה רק משעת הראייה.

ואמר להם רבי אליעזר לחכמים החולקים עליו, והרי מעשה היה בנערה אחת שהיתה ממקום הנקרא היתלו, שהפסיקה לראות שלוש עונות, ובא מעשה לפני חכמים, ואמרו דיה שעתה.

ואמרו לו חכמים לרבי אליעזר, אותו מעשה בשנות בצורת היה, והיו טהרות מועטות, ולא רצו להפסיד את הטהרות שנגעה בהם אותה נערה למפרע, ולכן הקלו, ואין להביא ראייה ממעשה שארע בשעת הדחק, שיש בכך הפסד מרובה לשנים רגילות.

ועוד ארע מעשה, שעשה רבי כרבי אליעזר, ולא טימא למפרע טהרות שנגעה בהן נערה שראתה דם לאחר הפסק של שלוש עונות. ולאחר מכן נזכר שכן היא דעת רבי אליעזר, שהוא יחיד כנגד רבים, ואין ראוי להורות כמותו. ומכל מקום מאחר שכן היא דעת רבי אליעזר, וכבר פסק כן באותו מעשה, אמר כדאי הוא רבי אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק.

קטנה שמתחילה לראות דם נידה

קטנה שהגיע לזמן שהיא ראויה לראות דם, וראתה דם, **פעם ראשונה בלבד**, היא נחשבת מסולקת דמים, **וטמאה משעת הראייה** ואינה מטמאה למפרע. אבל כשתראה **פעם שניה**, היא מטמאה בה למפרע.

קטנה שלא הגיע לזמן שהיא ראויה לראות דם, וראתה דם, מאחר שלא הגיע זמנה היא נחשבת מסולקת דמים ולכן אינה מטמאה למפרע אלא **רק משעת הראייה**.

וכן ראתה פעם שניה, עדיין היא בחזקת מסולקת דמים, ואינה מטמאה למפרע אלא משעת הראייה בלבד.

אבל ראתה **פעם שלישית הוחזקה לראות דם**, ומטמאה למפרע ככל הנשים. [ולדעת רבי דוסא דין זה אמור כשלא היו שלוש הראיות בשווה ולא קבעה ווסת].

ולדעת רבי אליעזר, אם לאחר מכן, לא תראה שלוש עונות, שוב היא בחזקת מסולקת דמים, וכשתראה לאחר מכן אינה טמאה למפרע.

וכן אם תראה פעם שניה לאחר שלוש עונות, היא בחזקת מסולקת דמים, ואינה מטמאה למפרע.

ואולם, אם תראה פעם שלישית לאחר שלוש עונות, קבעה ווסת לראות כל פעם לאחר תשעים יום, ואינה מסולקת דמים, **ומטמאה למפרע**. [ולדעת רבי דוסא, דין זה אמור כשלא היו שלוש הראיות בשווה ולא קבעה ווסת].

